

מרכז מורשת מנחם בגין.

אל מול חומות העיר העתיקה בירושלים, במרכז של ירושלים נמצא מרכז מורשת בגין המעניק חוויה יוצאת דופן למבקרים בו. המרכז הינו מפעל הנצחה הממלכתי לראש הממשלה השישי של מדינת ישראל ובו מתקיימות באופן קבוע פעילויות הנצחה, מחקר, חינוך והסברה הקשורות בפועל ומורשתו של מנחם בגין.

המרכז הוקם בשנת התשס"ט (1999) והוא פועל מתוקף חוק לשימור מורשתו וזכרו של מנחם בגין.

במרכז ישנו מוזיאון חוויתי שבו ניתן ללמוד עד כמה שזורות קורות חייו של בגין בקורותיה של מדינת ישראל. וזאת באמצעי מולטימדיה, פרטי מקור שונים השזורים בו, מסכי מגע אינטראקטיביים ופס קול המספר את סיפורו של בגין והפיכתו למפקד האצ"ל בתקופת שלטון המנדט בארץ, פועלו כראש האופוזיציה וניצחונו בבחירות שבעקבותיהם הפך לראש הממשלה השישי של מדינת ישראל, לחותם על חוזה השלום עם מצריים וחתן פרס נובל לשלום.

במרכז עצמו נמצא ארכיון גדול שהינו חלק מארכיון המדינה ובו מרוכז החומר ההיסטורי הנוגע לפועלו של מנחם בגין בכל תחומי חייו וכן מכון מחקר, ספריה הכוללת ספרים רבים מארון הספרים האישי של מנחם בגין ומרכז כנסים.

בשטח המרכז נמצא גם הגן הארכיאולוגי "כתף הינום" (השם נקבע על ידי ד"ר גבי בקראי כשילוב בין כתף היבוסי לגיא בן הינום כי המקום הוא למעשה ההצטלבות בין עמק רפאים לגיא בן הינום) שבו ישנן מערות קבורה מימי הבית הראשון ודרכן ניתן לראות כיצד קברו המשפחות האמידות מקרב תושבי ירושלים של אותה התקופה את יקיריהן. במקום זה נתגלה ממצא מרגש- הממצא המקראי הקדום ביותר- ברכת הכוהנים חקוקה על 2 לוחיות כסף אשר מוצגות כיום במוזיאון ישראל.

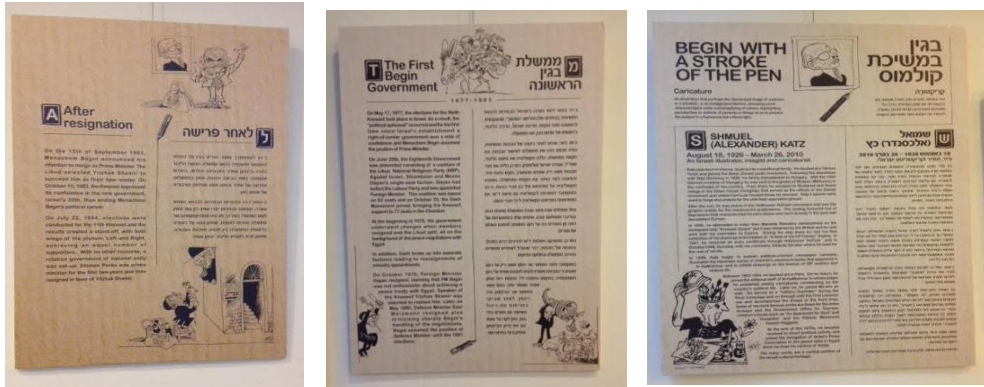

מדריכי המקום מציעים הדרכה קצרה ומלומדת על גן ארכיאולוגי זה.

מעט לפני הכניסה למוזיאון ניתן להתרשם מתערוכות משתנות. לאחרונה הוצגה תערוכת קריקטורות נפלאה " בגין במשיכת קולמוס" הסוקרת את תקופת כהונתו של בגין וכן את תקופת פרישתו מהחיים הפוליטיים כפי שהצטיירה מעל דפי העיתונות באותם הימים. באמצעות מפגש זה יכולים המבקרים ללמוד כיצד נתפס בעיני הציבור והתקשורת.

התערוכה מלווה בכרוזי מידע המעניקים למבקר מידע רב על ציירי הקריקטורות באותם ימים ועל תפקידם בדמוקרטיה הישראלית. התערוכות משתנות מעת לעת.

מוזיאון מרכז בגין:

הכניסה למוזיאון במבט מלמעלה וכן תמונתו של בגין עם המשפט המזוהה עימו יותר מכל: "אחרי מותי אני מקווה שאזכר מעל לכל כמי שמנע מלחמת אחים".

המוזיאון מספר בצורה חויתית את סיפור חייו של בגין החל מילדותו ונעוריו בפולין – המבקרים מתלווים לבגין בעיר ילדותו בריסק, ברחובות ורשה ווילנה, צופים בשחזור חקירתו של בגין בידי הסובייטים וכן "מצטרפים" לישיבה של מפקדת האצ"ל לפני היציאה לפעולה. לאחר היציאה מן המחנת עובר הסיור לשחזור דירתו של מנחם בגין, בו ניתן לשבת ולחוות את דרך החיים הצנועה של מנהיג זה דרך ביקור בסלון המקורי של בגין בדירתו הצנועה בה חי עם אשתו עליזה וילדיהם. בהמשך, עוברים המבקרים למחוזות הפעילות הפוליטית וניתן להתרשם מנאומיו חוצבי הלהבות, לצפות בנאום הנצחון של מנחם בגין לביל המהפך ולחוות יחד איתו את העלייה לשלטון.

המבקרים במוזיאון פוגשים את מנחם בגין האדם והמנהיג דרך קולו ומפרי עטו ולומדים להכיר איש יוצא דופן זה שפעל רבות למען המדינה וזאת על ידי שימוש בסרטים דוקומנטריים נדירים ומומחים.

תמונות מתוך המוזיאון. צולם על ידי משה כהן.

הסיור במוזיאון מתייחס בהרחבה לארבעת מוקדי התוכן הנגזרים מפועלו ומורשתו של בגין :

דמוקרטיה פרלמנטרית - במוזיאון מוצגת עבודתו הפרלמנטרית הרחבה של בגין, הצעות חוק שהעלה, וחקיקה שבוצעה בזמן כהונתו כראש ממשלה.

מנהיגות מונחית ערכים - המבקר במוזיאון נחשף לרעיונותיו של בגין בדבר הערכים שצריכים להיות הבסיס לתקומת מדינת ישראל: ערכי השיוויון, הדאגה לאוכלוסיות מוחלשות, שותפות.

המאבק הציוני על הקמת המדינה - דרך סיפור מאבקו של בגין בשלטון המנדט הבריטי בארץ, נחשף למעשה הסיפור הגדול יותר של מאבק המחתרות הציוניות בבריטים והשאפה לסלקם מהארץ כדי להקים בה מדינה יהודית עצמאית.

מדינת ישראל כמדינה יהודית – דמוקרטיה - תקופת כהונתו של בגין כראש ממשלה נחפשת כתקופה בה שלטון החוק היה נר לרגליו. הוא חיזק את בית המשפט העליון, דאג לשמור על אופיה היהודי של המדינה אך לא ויתר על יסודות המשטר הדמוקרטי בה.

אורכו של סיור מודרך במוזיאון הינו 75 דקות ולא ניתן לסייר בו ללא הדרכה. גודל הקבוצה הוא עד 25 תלמידים וישנו מרווח של חצי שעה בין הכניסות של הקבוצות למוזיאון. בזמן זה ניתן לתצפית מודרכת על ירושלים ובקברי בית ראשון כפי שצויין. יש צורך לתאם מראש את ההדרכה.

כל כיתה תקבל הדרכה מיוחדת על ידי צוות המדריכים והמדריכות של המוזיאון, המיומן להפעיל מספר כיתות של תלמידים במקביל. בסמוך למרכז נמצאת חנייה לאוטובוסים, והורדת התלמידים תיעשה בכניסה למרכז.

שילוב בחומר הלימוד:

בחטיבה העליונה בהוראת נושא "בונים מדינה" לאחר שלמדו בכיתה על מאבק היישוב היהודי בבריטים. מומלץ כי התלמידים יגיעו לסיור עם רקע על התקופה, על האיש ופועלו.

מרכז בגין מציע בנוסף לסיור במוזיאון מגוון גדול של סיורים וסדנאות מקום:

"מנהיגותו של בגין" – סיור חווייתי ברחבי ירושלים המציג את ההיסטוריוגרפיה של ראש הממשלה השישי של מדינת ישראל. התלמידים יכירו את ההחלטות המורכבות שקיבל ויעסקו בערכים שהיוו נר לרגליו. בסיור זה התלמידים מעמיקים בשיקולים הערכיים שמאחורי ההחלטות הרות הגורל הקורות בעתיד מדינת ישראל ותוצאותיהן. (משך הסיור שלוש שעות).

בסיור זה ישנן שתי אפשרויות למסלול:

אפשרות א: מרכז מורשת בגין, בית ראש הממשלה, דירת המסתור ברחוב אלפסי, תצפית על משכן הכנסת.

אפשרות ב: מרכז מורשת בגין, בית ראש הממשלה, בית פרומין – הכנסת הישנה, כיכר ציון – מרפסת האריות.

סיור ממחנת לעצמאות – סיור העוסק בתקופה הסוערת ביותר במאבק הציוני על הקמת המדינה, מלחמת המחתרות בשלטון הבריטי. סיפור על מסירות – נפש, פעולה פרטית וציבורית הנובעת מאידיאלים גדולים, ותקומת רוחו וגאוותו של העם העברי היושב בציון בימים של טרום המדינה. הייחודי בסיור זה הוא ההעמקה בשיקולים מאחורי ההחלטות הרות הגורל הקשורות בעתיד ארץ ישראל ועם ישראל. משך הסיור- שעתיים.

מסלול הסיור: יציאה ממרכז בגין, מלון המלך דוד, תחנת הרכבת הישנה (אפשרות לשילוב כניסה למוזיאון אסירי המחתרות בתוספת של שעתיים לסיור).

סדנאת מנהיגות לבני נוער – סדנא זו בוחנת לעומק את מושג המנהיגות בתיאוריה ובמעשה. בסדנא, לומדים המשתתפים כיצד צומחת מנהיגות, אלו הגדרות שונות יש למנהיגות ובאלו כוחות עושים שימוש המנהיגים על מנת להניע את מונהיגיהם לפעולה – כל זאת לאור מנהיגים מפורסמים בעבר ובהווה. בהמשך בוחנים המשתתפים בסדנא את הקשר בין מנהיגות לערכים, דנים בתפקידם של ערכים בעת קבלת החלטות מנהיגותיות ובונים מערך ערכים אישי שינחה אותם בפעילותיהם. בסיום הסדנא דנים המשתתפים בדילמות ערכיות של מנהיגים, הן מתחום חיי היום-יום והן

באמצעות סיור דילמות מנהיגותיות המתקיים בשכונת ימין משה הסמוכה למרכז. משך הסדנא – שעתיים.

סיור בנושא גבורת לוחמי ירושלים בתש"ח – הסיור מתאר את סיפורם של לוחמי המחנות וצה"ל במלחמתם העיקשת סביבות קו התפר הירושלמי בימי מלחמת השחרור. הסיור יוצא ממרכז מנחם בגין ומסתיים בכותל המערבי, משלב ביקור במוזיאונים יחודיים המתארים את התקופה ועובר דרך נקודות משמעותיות בעיר העתיקה. מסלול הסיור:

אפשרות א: יציאה ממרכז מורשת בגין, מוזיאון הרכבל, משכנות שאננים – תציפת על הר ציון, בית הקונפדרציה – תציפת על שער יפו, ככה צה"ל, מוזיאון הישוב הישן (בתוספת תשלום), ככר בתי המחסה, מוזיאון "לבד על החומות", הכותל המערבי (משך הסיור ארבע שעות).

אפשרות ב: יציאה ממרכז מורשת בגין, מוזיאון הרכבל, מעלות בני מהרשק, שער ציון, מוזיאון הישוב הישן (בתוספת תשלום), ככר בתי מחסה, מוזיאון "לבד על החומות", הכותל המערבי. (משך הסיור ארבע שעות).

תוכנית "זהות ואזרחות" – ממנפת את קבלת תעודת הזהות לחיזוק תחושת השייכות למדינת ישראל, העצמת הנאמנות למדינה ולחוקיה ועידוד בני הנוער לגילוי אכפתיות ומעורבות חברתית – קהילתית. התוכנית משלבת ביקור במוזיאון מנחם בגין עם סדנא חינוכית בה עוסקים התלמידים בשאלות בדבר מרכיבי הזהות האישית, משמעותה ומהותה של הזהות הישראלית. משקלת של החובות האזרחיות והקשר בינן לבין מושג "האזרח הטוב" בסיום הסדנא מנסח לעצמו כל תלמיד חזון אישי ואזרחי לשנים הבאות בדמות תעודת זהות אישית אורך הפעילות (ללא מוזיאון) – שעתיים.

חשוב! כל הפעילויות הן בתיאום מראש, ניתן לשלב בין כניסה למוזיאון לסיור רגלי או לסדנא.

מוזיאון מרכז בגין פתוח בימים א,ב,ד,ה, בשעות 9:00-16:30

ביום ג' בשעות 9:00-19:00 וביום ו' בין השעות 9:00-12:30.

כתובת: ש.א. נכון 6, ירושלים

טלפון מרכז ההזמנות: 02-5652020 עבור הזמנות למוזיאון בלבד.

טלפון להזמנת פעילות חינוכית נוספת (סיור רגלי/סדנא) – מחלקת חינוך - 02-5652048/52

מייל: hedu@begincenter.org.il

אתר מרכז בגין: <http://www.begincenter.org.il/Article.aspx?CID=8073>

נכתב על ידי מייה בן יאיר אפריל 2015

